

III. DUSZPASTERSTWO LITURGICZNE

Ks. Andrzej Rojewski

Niemieckie doświadczenia z katechumenatem

Podczas ostatniej pielgrzymki do Niemiec Jan Paweł II zwrócił uwagę na wyraźne zainteresowanie katolicyzmem, jakie obserwuje się w Republice Federalnej. Wyrażając radość z tego zjawiska i nadzieje z nim związane, Ojciec Święty ukazywał jednocześnie konieczność rozbudzania i umacniania ducha misyjnego i apostołskiego w parafiach oraz religijnych zrzeszeniach chrześcijan-katolików.

Zjawisko, o którym mówi Ojciec Święty, ma w Niemczech niejako dwa oblicza: z jednej bowiem strony od kilku już lat powiększa się tam liczba osób nieochrzczonych, a chrzest dziecka przestaje być wydarzeniem oczywistym. Z drugiej zaś wzrasta ilość dorosłych pragnących przyjąć chrzest. Informuje o tym tygodnik diecezji Münster "Kirche und Leben" (1 września 1996 r.). Wg przytoczonych w nim danych: w początkach lat siedemdziesiątych, na terenie Republiki Federalnej Niemiec prosiło o chrzest 1000 osób; 10 lat później liczba kandydatów do chrztu zamykała się cyfrą 4000; zaś do 1 IX 1996 r. zarejestrowano 10.000 katechumenów.

Rekrutują się przede wszystkim:

- z obywateli dawnej NRD, którzy po zjednoczeniu kraju przesiedlili się na teren Republiki Federalnej;
- z Niemców rosyjskich, którzy wrócili do kraju i po latach ateizacji w Związku Radzieckim szukają w nowej ojczyźnie kierunku życia;
- z obywateli Niemiec Federalnych, którzy przekonali się, że konsumpcyjny styl życia nie wyeliminuje i nie zaspokoi tęsknot natury duchowej. W katolicyzmie zatem szukają stałego punktu odniesienia i stałych wartości.

We wspomnianym wyżej przemówieniu Ojciec Święty zatrzymał się szczególnie przy problemach Niemców mieszkających do niedawna na terenie Rosji Radzieckiej oraz w satelitarnej NRD. Jedni i drudzy znaleźli się obecnie w sytuacji "emocjonalnego wyobcowania": pierwsi z racji przesiedlenia, drudzy stając wobec zupełnie odmiennych warunków życia, w kraju, gdzie mówi się wprawdzie tym samym językiem, ale myśli i żyje według odmiennych reguł. Nic więc dziwnego, że wielu z nich szuka przede wszystkim kontaktu z Kościołem i prosi o chrzest. Pragną bowiem także w ten sposób zintegrować się ze środowiskiem.

Ordynariat w Münster od dwóch lat, w zorganizowany i systematyczny sposób wychodzi naprzeciw wszystkim pragnącym przyjąć chrzest. Wypracowano model przygotowania. Znalazł on uznanie również w innych diecezjach Niemiec. Podczas liturgii Wielkiej Soboty, w najbliższe Triduum Paschalne, sakramenty inicjacji chrześcijańskiej (chrzest, bierzmowanie i Eucharystię) przyjmie w tej diecezji 29 osób z 13 parafii.

Kandydaci przechodzą podczas roku następujące etapy wtajemniczenia w chrześcijaństwo:

- przyjęcie do katechumenatu, które dokonuje się w parafiach ich zamieszkania i jest związane z wręczeniem księgi Pisma Świętego, jako zapowiedzi i początku systematycznego wprowadzania kandydatów w życie chrześcijańskie;
- dopuszczenie do chrztu. Ma ono miejsce w Pierwszą Niedzielę Wielkiego Postu w katedrze, podczas nabożeństwa, któremu przewodniczy biskup diecezji. Istotą obrzędu jest prezentacja kandydatów i wypowiedzenie przez nich, wobec biskupa i zgromadzonych wiernych, wyraźnej prośby o chrzest. W nabożeństwie biorą udział poręczający, jak i duszpasterze parafii, w których kandydaci otrzymają sakrament odrodzenia z wody i Ducha Świętego. Podczas tej ceremonii biskup przekazuje pozwolenie na udzielenie chrztu i bierzmowania podczas obrzędów Wielkiej Soboty w świątyniach parafialnych;
- wreszcie trzecim etapem jest udzielenie sakramentów inicjacji w ostatni dzień Triduum Paschalnego.

Model wypracowany w Münster spełnia wymagania Soboru Watykańskiego II wypowiedziane w a. 64 Konstytucji o Liturgii: "Należy przywrócić różne stopnie katechumenatu dorosłych, pozostawiając wprowadzenie go w życie uznaniu ordynariusza miejscowego. Dzięki temu czas katechumenatu, przeznaczony na odpowiednie urobienie katechumena, będzie uświęcony przez obrzędy liturgiczne spełniane w kolejnych odstępach czasu". Sobór mówił o "przywróceniu" katechumenatu, ponieważ istniał on już w Kościele Pierwotnym. Przypominała go ustawicznie dawna nazwa niedzieli kończącej oktawę Wielkanocy: "Dominica in albis (vestibus depositis)" czyli Niedziela po zdjęciu białych szat.

Nowo ochrzczeni bowiem przychodzili w tę niedzielę na Mszę świętą już nie w białych, lecz w zwykłych szatach.

Przedstawione wyżej etapy prowadzenia katechumenów ku chrześcijaństwu są adaptacją, do tamtejszych warunków, struktury wtajemniczenia omówionej w numerach 4-8 Wprowadzenia Ogólnego do Obrzędów Chrześcijańskiego Wtajemniczenia Dorosłych. Samą zaś adaptację i jej zakres omawiają dokładnie numery 30-35 tegoż Wprowadzenia.

3 września 1996 roku odbyło się w Collegium Borromaeum w Münster spotkanie wszystkich osób, które będą w parafiach prowadzić przygotowanie tegorocznych kandydatów do chrztu. Celem spotkania była wymiana doświadczeń, dostarczenie pomocy do pracy i ustalenie metody działań. Przygotowujący się zostaną uroczyście dopuszczeni do sakramentów inicjacji w dniu 16 lutego 1997 roku (I Niedziela Wielkiego Postu). Ceremonii, podczas Nieszporów odprawianych w katedrze o godz. 15.00, dokona biskup diecezji Reinhard Lettman. Wezmą w niej udział nie tylko katechumeni, ale i ich duszpasterze oraz poręczający. Chrzest, bierzmowanie i pierwszy pełny udział w Eucharystii będą miały miejsce w Wielką Sobotę tj. w dniu 29 marca 1997 roku w ich parafialnych kościołach kandydatów.

Międzynarodowe Sympozjum w Lyonie odbyte w roku 1993 nie pozostawia wątpliwości co do tego, że katechumenat jest faktem uniwersalnym ¹. Fakt, że w Polsce jest on mało znany, nie oznacza wcale, że nie odczuwa się jego potrzeby. Przede wszystkim nie prowadzi się u nas statystyk pozwalających, jak np. w Niemczech, dokładniej poznać wielkość i rangę problemu. Statystyki aczkolwiek nie dają pełnego obrazu rzeczywistości, to jednak istotnie go przybliżają i urealniają. Niniejsza relacja tę opinię nie tylko potwierdza, ale może także pobudzić do zajęcia się problemem tak w skali diecezji, jak i kraju. ²

PRZYPISY

1. Zob. W. Świerzawski, "Katechumenat znowu aktualny", Anamnesis 1(1996), s. 16. Tam też o działaniach na rzecz katechumenatu w Polsce. Cały numer Anamnesis jest poświęcony katechumenatowi i zawiera cenny materiał z sympozjum, jakie odbyło się w Sandomierzu we wrześniu 1996 roku;
2. Artykuł był drukowany w Miesięczniku Pastorskim Płockim 12/1996.